

vis diri, ke oni estas ĉino, japano, pekinano – sed oni ne rajtis diri, ke oni estas anglo!”

Very british, la tuto. En Germanujo tio ne estas imagebla. Ekzemple eĉ la bavaruano: deveno de tie aŭ de tie ĉi – li rigardas sin "germano". Ĉu li nomas sian naskiĝlokon bavare "Kampen" aŭ altgermane "Kempten" (aŭ Esperante "Kempteno"), tute egalas al li.

(Fonto: *Werra-Rundschau* 2003-04-27, p.1)

Redakta noto: Ĉu iam venos la tempo, kiam oni fiere diras: „Mi rigardas min 'eŭropano', kaj tute egalas al mi, ĉu mia naskiĝurbo nomiĝas London aŭ Londono, Paris aŭ Parizo, Berlin aŭ Berlino, København aŭ Kopenhago...”

Ne nur bonodoro

Lavendo plifortigas la memoron

Al la kuraca herbo lavendo *Lavandula angustifolia* ĝis nun oni atribuis trankviligajn ecojn - sed ĝi havas pliajn kapablojn, raportas esplorgrupo de Universitato *Northumberland* dum la jarĉefkunveno de Brita Psikologia Asocio. La studoj evidentigis, ke la bonodoro de lavendo favore plialtigas la atenton kaj decide plifortigas la memorkapablon.

Preskaŭ neuzita estas la kapablo de lavendo, intensigi la galproduktadon. La planto kontribuas al la metabol-normaligo, kiun ĝi enkondukas per sia trankviliga efiko sur la centrala nervosistemo.

(Fonto: *Werra Rundschau* n-ro 98, 2003-04-27, p.KU1)

Malaltigas apopleksi-risikojn

Vakcinado kontraŭ gripo

Post regulaj vakcinadoj kontraŭ la gripo evidente malplialtiĝas la apopleksiaj riskoj ĉe maljunaj homoj. Precipe profitas de tio la pliaĝuloj sub 75 jaroj, sciigas la farmaciperiodaĵo "Sano" laŭ raportoj el Francio. Kompare kun nevakcinitaj homoj de la sama aĝogrupa la apopleksiaj riskoj estas je 40% malpli altaj.

Jam delonge konfirmiĝas laŭ informo de spertuloj la suspekto, ke akutaj kaj ĥronikaj infektoj kiel ekz. herpeto kaj gripo estas iel interligitaj kun apopleksio kaj korinfarkto. Ties ĉefa risko ja estas la atorsklerozo, kun kiu ankaŭ rolas inflamoj.

La esploristoj suspektas, ke la kontraŭgripa vakcinado stimulas la imunsistemon kaj tiel ankaŭ protektas kontraŭ la fatalaj sekvoj de inflamoj.

(Fonto: *Werra Rundschau* n-ro 98, 2003-04-27, p.KU1)

PEN malkonkorda pri signifo de interreto

Laŭopinie de la frankfurta kulturredaktoro *Wilfried Schoeller*, la interreto ŝanĝos la literaturon kaj produktos tute novan artformon. "La moderna estiĝos en alianco de vorto kaj bildo" li diris dum diskuto pri medio-kritiko de PEN-klubo en *Darmstadt*, Germanio. La stutgarta literatursciencisto *Thomas Rothschild* tamen ne kredas, ke la interreto estas taŭga por literaturaj ŝanĝoreformoj. Nova estas nur la fakto, ke nuntempe preskaŭ ĉiu persono povas verki kaj publikigi. „Sed pro tio malaperos la kvalitkontrolado per la libroeldonejoj, kaj la leganto multe pli malfacile ol antaŭe povas orientiĝi pri literaturo" diris *Rothschild*.

(Fonto: *Werra Rundschau* n-ro 98, 2003-04-27, p.KU1)

Mortpuno por libro

Jes, estis libro, kiun atendis je la 2-a de majo antaŭ 335 jaroj en la plej malnova foirplaco de Vieno, Aŭstrujo, la brulŝtiparo post laŭleĝa kondamno. Fakte la tuto ja koncernis la aŭtoron de la libro *Johannes Heinrich ANDLER* el Strasburgo, kiu estis kuraĝinta publike videbligi kaj prilumi mankojn dum la ĵus "feliĉe finita milito kontraŭ la Turkoj".

La ŝtatperfida kaj majestinsulta libro estis en la jaro 1665 presita en Marsejlo, Francujo, kaj troviĝis en la imperiestra kortokancelario. Oni tuj, surloke, enkatenis ĝin, poste ĝi estis arestita en la malliberejo de la Viena *Rauhensteingasse*, sub formuloj de malbeno kaj ekzorcado "skrupule pridemandita", por esti poste kondamnita al brulado sur brulŝtiparo.

Tra densa spaliro de spektemluloj marŝis procesio de la juĝejoj ĝis la mortigejo. Antaŭen sbiro kun lanco sekvata de juĝisto sur ĉevalo, poste la karcerestro, kiu kun altenlevitaj manoj portis la libron; kaj je la fino marŝis la ekzekutisto kun siaj helpantoj. Oni legis la verdikton, ceremonie kondamnis la libron kaj transdonis al la fajro.

(Post kelkaj monatoj la imperiestro *Leopold* (1640-1705) estis suspektata kontraŭ sia administracio kaj postulis detalan enhavon de la tiama brulig-memorando. Kiam li eltrovis, ke estis "ekzekutita" eĉ lia propra kaj sola ekzemplero, la majesteca indigno fulmotondris sur la aĉe serveman jurisdikcion...)

(Fonto: *Brookhaus Enciklopedia kalendaro* 2003-05-03)